THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די "זין פון פרייהייט" און די דוכאָבאָרן

עס זיינען דאָ ווייניק מענשן אין לאַנד וואָס ווּעלן פאַרטיידיקן די מעשים פון דער דוכאָבאָרישער סעקטע "זין פון פרייהייט". ווי מיר זאָלן ניט זיין קיין אָנהייַנגער פון פּוילשטענדיקער פערזעלאַכער פרייהייט, פאַרשטייען מיר אָבער, אַז די דאָזיקע "פּוילשטענדיקייט" מוז ביי מענשן, וואָס וואוינען אין אַ געזעלשאַפט, האָבן אירע גרענעצן אין קאָן ניט דערגיין ביז צו הפקרות, כאָפּט מען איבער די מאָס. דאָן מוז די געזעלשאַפט באַשיצן זיך דורך רעפּרעסיווע מיטלען. באַשריינקענדיק די אינדיווידועלע פרייהייט מיט וועלכער מען מיסבהזיכט.

עס איז, למשל, גאָנץ פאַרשטענדלאַך, אַז די געזעלשאַפט קאָן ניט געבן דעם יחיד די פרייהייט צו מאָרדן. אפשר יועט זיין קומען אַ צייט ווען די פערזענלאַכע אחריות געפילן פונ'ם מענשן יעלן זיך אַזוי אַנטוויקלען, לעץ, אַז עס יעלן מער ניט נויטיק זיין קיין געזעצן קעגן מאָרד. דערווייל איז אָבער די לאַגע ניט אַזאַ. אַז מען זאָל זיך קאָנען פאַרלאָזן בלויז אויף ישר . . .

אָבער פונקט אַזוי קאָן די געזעלשאַפט ניט דערלויבן צו ברעגען שולן, צו וואַרפן באַמבעס אויף געבייודעס, צו אינגאַרירן די געזעצן פונ'ם לאַנד און צוריקצוהאַלטן די קינדער פון באַזונט שוּן, דעריציענדיק זיי אין אַן אומאַפּערע פון פינסטערן פאַנאַטיזם.

די "זין פון פרייהייט" האָבן אַ סך פיינע מענשלאַכע שטריכן, און וואָס זיי טוען, טוען זיי ניט פון הפקרות, נאָר אין נאָמען פון הויכע מענשלאַכע אידעאַלן. פאַר וועלכע זיי זיינען גרייט מקריב צו זיין זיך מיט לייב און לעבן.

זיינען זיי אָבער אויך אומזיסנדיקע מענשן, און אין זייער ווילדן פאַנאַטיזם, בייגן זיי צום ווייסטן עקסטרעם. ניט רעכענדיק זיך דערמיט, וואָס זיי זיינען מיטגלידער פון אַ גרעסערער געזעלשאַפט, וועלכער זיי שטעלט רען אינ'ם נאָרמאַלן לעבן און אין די פעסטגעשטעלטע לעבנס פאָרמען, דאָס וואָס זיי טוען עס אין נאָמען פון אַן אידעאַל, מאַכט קיין אונטערשייד ניט. — פונקט ווי עס וואָלט ניט געמאַכט קיין אונטערשייד, ווען, למשל, אַ רעליגיעזע סעקטע וויל ברייינגען מענשלאַכע קרבנות אין נאָמען פון אירע אידעאַלן: די געזעלשאַפט וואָלט זי זיכער אונטערדריקט, און מיט פולער רעכט.

זייערע מעשים זיינען באַזונדערס שעדלאַך, וואָס זיי שעדיקן אין זייער אַ גרויסער מאָס די דוכאָבאָרן בכלל. די לעצטע זיינען פרידלאַכע מענשן, און, כאָטש זיי שטימען אויך ניט איין מיט אַ סך געזעצן פון לאַנד, פאַרשטייען זיי אָבער, אַז זייער קאַמף קעגן דאָן ניט אויסדריקן זיך אין מאַסן־אומגעהאָרכזאַמקייט: זיי זיינען צו קליין אין צאָל, אַז אַזאַ קאַמף מעטאָד זאָל קאָנען ברייינגען וועלכע ס'איז רעזולטאַטן, אויסער צרות פאַר זיי גופא. זיי וואַרפן זיך דערפאַר אונטער די געזעצן פון לאַנד, וועלכע זיי קאָנען ניט אויסמיידן, און פּרובירן בלויז אינערלאַך, אין די גרעניצן פון זייער אייגענער געמיינדע, צו לעבן אין אַנקלאַנג מיט זייערע אידעאַלן.

אָבער זיי אַליין ליידן שווער פון די מעשים פון זייערע אולטראַ־פאַנאַטישע ברידער, די מיטגלידער פון דער סעקטע "זין פון פרייהייט". ניט נאָר מאַכן יענע זיי אַ שלעכטן נאָמען ביי דער געזעלשאַפט, — דער ברייטער עולם באַצייכנט אויך די עקסטרעמיסטן מיט'ן נאָמען "דוכאָבאָרן", — נאָר זיי שאַפן אויך ערנסטע אינערלאַכע רייבונגען אין דער געמיינדע גופא און זיי שטעלן זיך אפילו ניט אָפּ פון צעשעדיקן דאָס איינגעטום פון דער גרעמיינדע פון וועלכער זיי לעבן. — אַמווייניקסטנס איז דער אַלגעמיינער איינדרוק, אַז די אונטערצינדונגען און די באַמבע וואַרפעריין אין די דוכאָבאָרישע ישובים זיינען די אַרבעט פון מיטגלידער פון דער דאָזיקער פאַנאַטישער סעקטע.

די דוכאָבאָרן וואָלטן זייער גערן פּטור געוואָרן פון זייערע אומרואיקע שכנים. זיי זיינען גרייט אָפּצוגעבן זיי אפילו אַ גרויסן שטח לאַנד מיט פאַרטיקע געביידעס, אָבער זיי זאָלן אָפּטיילן זיך פון זיי, גרינדן דאָרטן זייער אייגענע קאָלאָניע, לעבן דאָרטן אויף זייער אייגענעם שטייגער, אָבער זיי זאָלן לאָזן זיי צו רו.

יענע אָבער ווילן קאָנטיק דוקא ניט אָפּטיילן זיך, און אַזוי ווי די דוכאָבאָרן אַליין ווילן ניט, צוליב זייערע פּרינציפּן, באַנוצן זיך מיט קיין גוואַלדטאַטן און ניט מיט קיין גערעכטן, קאָנען זיי מיט יענע ווייניק וואָס אויספירן.

איז עס קלאָר, אַז די דוכאָבאָרן דאָרפן ניט געהאַלטן ווערן פאַראַנטוואָרטלאַך פאַר די מעשים פון די "זין פון פרייהייט". און, אויב די רעגיערונג איז געצוואונגען צו צוימען די לעצטע, דאַרפן אָבער אירע רעפּרעסיעס ניט באַציען זיך אויף דער דוכאָבאָרישער געמיינע, און זי דאַרף ניט אַרויסהעלפן צו פאַרשפּרייטן דעם איינדרוק, אַז די דוכאָבאָרן בכלל ברעכן די געזעצן פונ'ם לאַנד.

נעשלאָסענע שולן

אויב דער קריזיס האָט ביי אונז בכלל אָנגעטאָן אַ סך צרות, האָט אָבער דער שטאַרקסטער קלאַפּ וואָס דער האָט געקאָנט דערלאַנגען געטראָפן אונזערע דאָרפישע שולן אין מאַניטאָבאַ, און מסתמא אויך אין די אַנדערע פּריירי פּראָווינצן.

אַ סך דאָרפישע מוניציפּאַליטעטן שטייען פּנים־על־פּנים סיי פאַר פאַרקלענערטע הכנסות, ווייל די פאַרמערס קאָנען ניט צאָלן זייערע שטייערן אין דער שוועערער צייט, און סיי פאַר פאַרגרעסערטע אויסגאַבן, ווייל זיי מוזן אַרויסהעלפן אי די אַרבעטסלאָזע, אי די פאַראומגליקלאַכטע פאַרמערס, וואָס זיינען געבליבן אָן אַ שטיקל ברויט אין שטוב.

פון ברויט קאָן מען נאַטירלאַך אומווייניקסטנס שניידן. וואָס זשע זאָלן טאָן די מוניציפּאַליטעטן? זיי זיינען געצוואונגען צו שניידן פון דער בילדונג פון זייערע קינדער, פאַרמאַכנדיק די שולן. און בלויז איין מאַניטאָבער מוניציפּאַליטעט האָט די טעג פאַרמאַכט זיבעצן פון אירע צוויי־אוך־צוואַנציק שולן, מיט'ן אַכטזיכן ניט צו עפענען זיי קומענדיקן סעפּטעמבער, מיידן מען זאָל פאַר דעם קריגן די געהעריקע מיטלען פון דער זייט.

די דאָרפישע שולן גיבן שוין אַזוי אויך אַ גאַנץ באַשריינקע עלעמענטאַרע בילדונג, אָבער דאָך איז אָט דאָס ביסל, וואָס לייגט דעם נויטיקן פונ'דאַמענט פאַר דער מעגלאַכער ווייטערדיקער גייסטיקער אַנטוויקלונג פונ'ם קינד, פון אומגעהייערער באַדייטונג. דער פאַרלוסט פון אָט דעם ביסל ביל־דונג; וועט ניט זיין בלויז אַ מאָמענטאַלער, נאָר ער וועט זיך אָפּרופן שלעכט אויף אונזער געזעלשאַפטלאַכן לעבן מיט צענדליקער יאָרן שפּעטער, ווען אָט דאָס יונגוואַרג, באַרויבט פון עלעמענטאַרסטער בילדונג, וועלן ווערן די מאַטעס און די מאַמעס, די בויער פונ'ם לעבן.

מר. האַוואַ, מאַניטאָבער בילדונגס מיניסטער, פאַרשטייען מיר, איז אַנטשלאָסן ניט צו דערלאָזן צו דעם, אַז שולן זאָלן געשלאָסן ווערן. עס איז אָבער קלאָר, אַז פון די פאַראַרימטע מוניציפּאַליטעטן קאָן מען אין דער הינזיכט ווייניק וואָס דערוואַרטן. — די פּראָווינציעלע רעגירונג, ווי זי איז שוין ניט באַלעסטקט, וועט מוזן טראָגן עס אויף אירע פלייצעס.

און דאָס איז נאָך אַן אורזאַך, פאַרוואָס די פּראָווינצן דאַרפן, פונקט ווי די מוניציפּאַליטעטן, באַפרייט ווערן אין דער גרעסטער מאָס פון זייער שווערער לאַסט פון אַרבעטסלאָזע הילף.

די געשיכטע פון קאָלאָניזאַציע אין מערב קאַנאַדע

פון י. בן־דוד

— 10 —

פּריוואַטע קאָלאָניזאַציע פּרעגער

(פאָרזעצונג)

די סי. פּי. אַר. פּרעגער

די אַרבעט פון קאַנאַדער פּאַסיפיק איזנבאַן געזעלשאַפט אויף דעם פעלד פון קאָלאָניזאַציע נאָך דער מלחמה קאָן צעשטיילט ווערן אין צוויי. איין פעלד ווערט באַאַרבעט פון איר איינגענעם קאָלאָניזאַציאָנס דעפּאַרטמענט" וועלכער אַרבעט צוזאַמען מיט דער בריטישער רעגירונג, און דער צווייטער פעלד ווערט באַאַרבעט פון איר טאָכטער־אָרגאַניזאַציע די "קענעדיען קאָלאָניזיישאַן אַסאָסיאיישאַן" וועלכע אַרבעט אין פאַרבינדונג מיט די פאַרשיידענע נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע קאָלאָניזאַציאָנס פאַראיינען.

דער קאָלאָניזאַציאָנס דעפּאַרטמענט פון דער סי. פּי. אַר. האָט געשלאָסן אַן אָפּמאַך מיט דער בריטישער רעגירונג נעגן באַזעצן איין טויזנט בריטישע פאַמיליעס אויף לאַנד וועלכע די איזנבאַן געזעלשאַפט פאַרמאַנט אין מערב קאַנאַדע. די קאָלאָניסט מוז אַליין באַצאָלן די רייזע קאָסטן פאַר זיך און זיין פאַמיליע לויט דעם שטאַרק פאַרקלענערטן פּרייז אין דער